

KORTAF

Zoogdier- monitoring

De eerste maanden van het Zoogdiermonitoringproject zitten erop. Veel Nederlanders hebben hun nachtrust opgeofferd, want de eerste maanden ging het vooral om het tellen van vleermuizen met kraamkolonies in huizen. Dat was een groot succes. Nog niet alle resultaten zijn binnen, maar waarschijnlijk is van ongeveer 100 kolonies het aantal vleermuizen bepaald. Niet alleen vleermuisdeskundigen hebben de tellingen verricht, maar ook de bewoners van de huizen met kolonies. Met het Zoogdiermonitoringproject krijgen we dus niet alleen een beeld van de aantallen vleermuizen, maar wordt de bevolking ook geïnformeerd over vleermuizen. Publiciteit over het project en vleermuizen in het algemeen stond in diverse dag- en weekbladen en was op enkele radiozenders te horen.

In de tabel staan de resultaten van alle deelprojecten die sinds voorjaar 1994 lopen. Alleen het deelproject 'roepende mannetjes' scoort laag, qua aantal waargenomen individuen. Dit is niet zo verwonderlijk omdat men een batdetector nodig heeft om de mannetjes te kunnen horen. Niet iedereen heeft een batdetector; maar daar is een oplossing voor gevonden: *ze zijn te huur*: bel naar André Kaper: 030-2544642 (NL).

Net als van het deelproject vleermuiskolonies zijn de resultaten van de tellingen van eekhoornnesten nog niet allemaal verwerkt. Dit deelproject vindt nu vooral plaats in zuid Nederland. We zoeken nog mensen die in andere delen van Nederland een gebied wil-

len controleren op eekhoornnesten. *Eekhoornnest. Foto Pieter Elbers*

Ook de andere deelprojecten kunnen nog verder uitgebreid worden. Er zijn vast nog huizenbezitters die dit voorjaar een kolonie vleermuizen in huis hadden die niet geteld is. Misschien kan dat dan volgend

jaar gebeuren. *Geef het even door.* Dat geldt ook voor kolonies in bomen.

Een deelproject waar we deze winter mee willen beginnen is het braakballenproject. Het gaat in eerste instantie om

Tabel. Resultaten van één jaar Zoogdiermonitoring.

	tel- eenheden	aantal individuen	seizoen
vleermuizen			
wintertellingen	296	8.466	winter 93/94
kolonies	41*	2.110	juni '95
roepende ♂♂	23	338	zomer '94
PTT vleren	10	1.313	zomer '94
eekhoorns			
nesten	25	?	februari '95
dagactieve soorten			
PTT vogels	184	1.392	februari '95
BMP vogels	182	2.333	voorjaar '94

* = in totaal zijn ongeveer 100 kolonies geteld, maar van 41 kolonies waren eind augustus de resultaten binnen.

PTT = Punt-Transect-Tellingen, welke speciaal voor vleermuizen worden uitgevoerd (PTT vleren) of voor vogels worden uitgevoerd, maar waarbij ook zoogdieren worden waargenomen (PTT vogels).

BMP = Broedvogel Monitoring Projekt, waarbij ook waarnemingen van zoogdieren geregistreerd worden.

het verzamelen en uitpluizen van braakballen van kerkuilen, waarbij de hulp van vogelwerkgroepen wordt ingeschakeld. Op de winterroestplaatsen van ransuilen zijn echter ook veel braakballen te vinden. Als zo'n plaats verscheidene jaren achtereen gebruikt wordt kunnen de braakballen van de ransuilen ook informatie opleveren

over de zoogdierfauna ter plekke. Weet u zo'n vaste roestplaats geef het dan door aan André of Rombout. Ook kunt u zich bij ons opgeven als u wilt meehelpen bij het uitpluizen van al die braakballen: een zeer secuur werkje.

Rombout de Wijs & André Kaper, 030-2544642

Sterfte in een egelpopulatie

Dode egels zijn helaas geen onbekende verschijning langs de Nederlandse wegen. Het kan zijn dat dit simpelweg het gevolg is van de aanwezigheid van omvangrijke, bloeiende populaties. In Nederland worden egels niettemin geconfronteerd met een hoge dichtheid aan wegen en een indrukwekkende verkeersintensiteit. Daarom verricht de VZZ, in opdracht van Rijkswaterstaat Dienst Weg- en Waterbouwkunde, een onderzoek naar de relatieve omvang van verkeersslachtoffers.

In een 150 hectare groot studiegebied in de omgeving van Elburg werden in 1994 56 egels gevangen, gemerkt, en weer vrij gelaten. In 1995 bleken hiervan nog minimaal 34 in leven te zijn. Van de overige 22 dieren zijn er mogelijk 12 uit het studiegebied geëmigreerd, van 3 is zeker dat ze gestorven zijn (één als gevolg van het verkeer), en van de resterende 7 is niets bekend. De overleving van de dieren die in 1994 al ten

De egelvallen van Luc Meuwissen.

Foto Dennis Wansink

minste één overwintering achter de rug hadden, bleek tussen de 63 en 94% te liggen. Van alle egels in de populatie werd 2% verkeersslachtoffer. Van alle (mogelijke) dode dieren werd 6 tot 33% verkeersslachtoffer. Deze getallen geven aanleiding tot de stelling dat het verkeer een belangrijke doodsoorzaak kan vormen in een egelpopulatie. Of de overleving van een populatie hier ook door beïnvloed wordt, moet nog worden onderzocht. Omdat de omstandigheden plaatselijk sterk kunnen verschillen moet men voorzichtig zijn met generalisaties. De komende maanden gaan we daarom proberen om ook op andere plaatsen in Nederland, die verschillen in landschapsstructuur, het effect van verkeerswegen op de aanwezigheid egelpopulaties te bepalen.

Marcel Huijsen en Piet Bergers

Literatuur

Nolet, B.A. & L.T.J. Meuwissen, in druk. Mark-recapture estimate of population density of hedgehogs *Erinaceus europaeus* along two road types in the Netherlands. Lutra.

Kamervragen

In het Natuurbeleidsplan dat de Nederlandse regering in 1992 heeft vastgesteld wordt voor het soortenbeleid 4.000.000 (BF 72.000.000) per jaar in het vooruitzicht gesteld. Nu, drie jaar later, is dit budget al gehalveerd en blijkt dat een groot deel van het geld besteed wordt aan vergoedingen voor landbouwschade door ganzen en aan projecten binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Er wordt slechts weinig gedaan voor de bedreigde plante- en diersoorten, welke bovendien vaak buiten de Ecologische Hoofdstructuur leven. Denk bijvoorbeeld aan de das, de hamster en het merendeel van de vleermuizen. Voor het behoud van zoogdieren met een groot leefgebied, zoals de roofdieren en de vleermuizen, is het gebiedsgerichte beleid, waar de regering prioriteit aan geeft, niet afdoende. Voor deze soorten moeten soortspecifieke maatregelen genomen worden die verder reiken dan de Ecologische Hoofdstructuur. Dat het geld dat bedoeld is voor deze soortspecifieke maatregelen anders gebruikt wordt, is dus een slechte zaak.

De VZZ en de VLEN/svo hebben, samen met de vereniging Das & Boom, hun veront-rusting over deze ontwikkeling kenbaar gemaakt aan de Tweede Kamer. De leden van de Tweede Kamer is verzocht de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij om opheldering te vragen over het gevoerde soortenbeleid en om meer financiën beschikbaar te stellen, zodat een werkelijk daadkrachtig soortenbeleid mogelijk wordt. De inheemse zoogdieren van Nederland wachten met spanning op de antwoorden.